

Glavna je naša namjera slobodnim narodom u slobodnom austrijskom carstvu biti.

Ma s kog od rečena dva gledišta se naša stvar uzela, svakako se odobriti mora, jer je na temelju i prirodnog i historičkog prava, kako takodjer i novoizrečenih glavnih načelâ ustava austrijske monarhije osnovana.

Prirodno pravo uvijek ostaje najveće pravo, jer je u prirodi osnova i temelj svakoga prava. Ono je uvijek jedno i isto, ali ga svaki vjek nije kadar u pravom njegovom značaju ponjati i svatiti. Ono je do sad samo na čovjeka ograničeno bilo, i tek u najnovije vrijeme počelo se i na ciele narode, kao osobe u sebi svoju ograničenu nezavisnu cjelost imajuće, razprostirati. Teženje pojedinih politično razciepljenih udovah talijanskoga i njemačkoga narodâh za sjedinjenjem u jedno tielo, u oči ove reforme očitovano, oslutilo je tako rekavši samo, a duh najnovijeg vremena i obći pokreti narodâh europskih, jasno su izkazali, da ima još neko pravo narodâh, po kome svaki narod kao jedna cjelost ima pravo na slobodu i na savršenu jednakost medju ostaljem narodima.

Tako su istom u ovom obćem pokretu europskih narodâh one velike rieči: sloboda i jednakost pravo svoje značenje dobile i baš to ponjatje o pravom značenju tih riečih pokazat će koji su narodi za slobodu dozreli, koji ne. Sloboda i jednakost hoće prije svega pripoznanje tih pravah u svih narodâh, jer je dostojanstvo narodne osobnosti u svim narodima jednako. S toga narodi koji nad drugim narodom hoće da gospoduju, isto su tako udaljeni od pravoga ponjatja slobode i jednakosti, kao oni koji i nadalje hoće drugom podložni da ostanu. Ni jedni ni drugi nisu dozreli za veliku ideu slobode i jednakosti.

To je našeg naroda ponjatje o tim velikim riečima. Za tu novu slobodu i jednakost svih narodâh priznavajuću politiku, koja je jedina na pravdi osnovana i na kojoj se jedinoj dugotrajni mir osnovati može, izjašnjuje se naš narod. S toga želi, da svi austrijski narodi, opredjelivši se po jeziku, slobodni i medju sobom posve jednaki budu. Ovo je načelo jedini jamac mira u Austriji, a ono, po kojem sad u Austriji hegemonija njemačkog i magjarskog naroda postoji, nikom na veću štetu ne može biti neg baš njima. Jer ako smije biti hegemonija jednog naroda nad drugim, onda ta mora slavenskom narodu kao najvećem i u Ugarskoj i u cijeloj Austriji pripasti. Ali mi, mi Slaveni, koje vi robskim i tiranskim narodom nazivljete, stidimo se toga načela, jer se to sa dostojanstvom čovječanstva i duhom vremena ne slaže, i zato nećemo nikaka gospodstva nego samo sloge i ljubavi. Zato i vas bratski i ozbiljno pozivljemo, da odrekavši se gospodovanja prestanete druge narode gnjesti, jer smo mi gotovi prije sve pokušati neg što bi se opet u stare verige okovati dali. Mi koji smo se toliko za tudju stvar bili, mi koji smo uvijek najviše za uzdržanje naše obće otačbine i za prijestol vladalački učinili, mi, kojih krv sad, gdje u isti mah naš narod u najvećoj opasnosti stoji, na hiljadu ranah u Italiji jedino za uzdržanje celoga carstva teče, mi ćemo pokazati, da se i za naš život, za našu narodnu čast i poštenje boriti umiemo. Mi nećemo boja, ali pozovemo l' se na to, onda ćemo primiti poziv, kao što se junačkom narodu pristoji — počet ćemo ideu čovječnosti u život uvoditi, — pa što kome bog i srieća dade.

Ludo su i na svoju sobstvenu štetu i propast uvijek radili narodi koji su druge narode podjarmivali i gnjeli, a najludje rade koji misle, da se to još i